

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

23. december 2015 *

»Præjudiciel forelæggelse — retligt samarbejde på det civil- og handelsretlige område — forordning (EF) nr. 44/2001 — retternes kompetence i sager om forbrugeraftaler — artikel 15, stk. 1, litra c), og artikel 16, stk. 1 — begrebet erhvervmæssig virksomhed »rettet mod« forbrugers bopælsmedlemsstat — aftale om forretningsførelse med henblik på at opnå det økonomiske mål, som forfulgtes med en tidligere mægleraftale, som blev indgået under udøvelse af erhvervmæssig virksomhed »rettet mod« forbrugers bopælsmedlemsstat — nær tilknytning«

I sag C-297/14,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesgerichtshof (forbundsdomstolen, Tyskland) ved afgørelse af 15. maj 2014, indgået til Domstolen den 17. juni 2014, i sagen:

Rüdiger Hobohm

mod

Benedikt Kampik Ltd & Co. KG,

Benedikt Aloysius Kampik,

Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af formanden for Tredje Afdeling, L. Bay Larsen, som fungerende formand for Fjerde Afdeling, og dommerne J. Malenovský, M. Safjan (refererende dommer), A. Prechal og K. Jürimäe,

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato G. Palatiello

* Processprog: tysk.

— den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes og A. Fonseca Santos, som befuldmægtigede
— den schweiziske regering ved M. Jametti, som befuldmægtiget
— Europa-Kommissionen ved A.-M. Rouchaud-Joët og W. Bogensberger, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 8. september 2015,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 15, stk. 1, litra c), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1), sammenholdt med denne forordnings artikel 16, stk. 1.
- 2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Rüdiger Hobohm, som har bopæl i Tyskland, og på den anden side Benedikt Kampik Ltd & Co. KG, Benedikt Aloysius Kampik og Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL, som alle er hjemmehørende i Spanien, vedrørende tilbagebetaling af beløb stillet til rådighed for Benedikt Aloysius Kampik af Rüdiger Hobohm.

Retsforskrifter

Forordning nr. 44/2001

- 3 Det fremgår af anden betragtning til forordning nr. 44/2001, at denne forordning af hensyn til det indre markeds funktion tager sigte på gennemførelse af »bestemmelser, der kan gøre reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område ensartede og forenkle formaliteterne med henblik på en hurtig og enkel anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i medlemsstater, der er bundet af denne forordning«.
- 4 Af 11.-13., 15. og 19. betragtning til denne forordning fremgår følgende:
  - »(11) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. For at gøre de fælles regler mere gennemsigtige og undgå kompetencekonflikter bør juridiske personers bopæl defineres selvstændigt.
  - (12) Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.
  - (13) For forsikringsaftaler, forbrugerftaler og arbejdsaftaler er det ønskeligt at beskytte den svage part ved hjælp af kompetenceregler, der er gunstigere for denne parts interesser end de almindelige kompetenceregler.

[...]

(15) Af hensyn til en harmonisk retspleje er det nødvendigt at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater. [...]

[...]

(19) Kontinuiteten mellem [konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17, herefter »Bruxelleskonventionen«)] og denne forordning bør sikres, og i den forbindelse bør der fastsættes overgangsbestemmelser. Samme kontinuitet bør gælde med hensyn til [Den Europæiske Unions] Domstols fortolkning af Bruxelleskonventionen [...]

5 De kompetenceregler, som opstilles i den nævnte forordning, er indeholdt i dens kapitel II. Dette kapitels afdeling 1 med overskriften »Almindelige bestemmelser« omfatter bl.a. artikel 2 og 3, mens det nævnte kapitels afdeling 4 vedrører kompetence i sager om forbrugeraftaler og omfatter artikel 15-17.

6 Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 bestemmer, at med forbehold af de øvrige bestemmelser i denne forordning »skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat«.

7 Den nævnte forordnings artikel 3, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-7.«

8 Samme forordnings artikel 15, stk. 1, litra c), bestemmer:

»I sager om aftaler indgået af en person (forbrugeren) med henblik på brug, der må anses at ligge uden for hans erhvervmæssige virksomhed, afgøres kompetencen efter denne afdeling, jf. dog artikel 4 og artikel 5, nr. 5):

[...]

c) i alle andre tilfælde, når aftalen er indgået med en person, der udøver erhvervmæssig virksomhed i den medlemsstat, på hvis område forbrugeren har bopæl, eller på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod denne medlemsstat eller mod flere stater inklusive denne medlemsstat, og aftalen er omfattet af den pågældende virksomhed.«

9 Artikel 16, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 bestemmer:

»Sager, som en forbruger agter at rejse mod sin medkontrahent, kan anlægges enten ved retterne i den medlemsstat, på hvis område medkontrahenten har bopæl, eller ved retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

10 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at Benedikt Aloysius Kampik, der udøver sin erhvervmæssige virksomhed i Spanien, i 2005 optrådte som mellemmand mellem Rüdiger Hobohm og Kampik Immobilien KG i forbindelse med erhvervelsen af en lejlighed (herefter »mægleraftalen«) i et feriekompleks i Denia (Spanien), som skulle opføres af en tysk bygherre.

11 Lejlighederne i dette feriekompleks blev markedsført bl.a. i Tyskland ved hjælp af et prospekt affattet på tysk.

- 12 Den 17. juni 2006 indgik feriekompleksets bygherre som sælger og Rüdiger Hobohm og hans ægtefælle (herefter »ægteparret Hobohm«) som købere aftalen om overdragelse af den lejlighed i Denia, som mægleraftalen vedrørte (herefter »overdragelsesaftalen«).
- 13 Efter at ægteparret Hobohm havde betalt de to første rater af købsprisen på deres lejlighed på i alt 62 490 EUR, stødte bygherren i 2008 på økonomiske vanskeligheder, som bragte færdiggørelsen af opførelsen af feriekomplekset i fare.
- 14 Benedikt Aloysius Kampik tilbød herefter Rüdiger Hobohm at gøre lejligheden indflytningsklar. Ægteparret Hobohm tog til Spanien, hvor de underskrev en fuldmagt, som blev oprettet for notar, hvorved Benedikt Aloysius Kampik fik bemyndigelse til at varetage deres interesser i relation til overdragelsesaftalen (herefter »aftalen om forretningsførelse«).
- 15 Rüdiger Hobohm udstedte en ihændelevercheck til Benedikt Aloysius Kampik på 27 647 EUR, som udgjorde en del af den tredje rate af købsprisen på lejligheden. Benedikt Aloysius Kampik indsatte checken på Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL's konto. I 2009 betalte Rüdiger Hobohm et yderligere beløb på 1 448,72 EUR til Benedikt Aloysius Kampik.
- 16 Da der opstod en række uoverensstemmelser mellem parterne i aftalen om forretningsførelse efter bygherrens insolvens, tilbagekaldte ægteparret Hobohm Benedikt Aloysius Kampiks fuldmagt.
- 17 Herefter anlagde Rüdiger Hobohm sag ved Landgericht Stade (regional domstol i Stade, Tyskland), i hvis retskreds han har bopæl, med påstand om tilbagebetaling af de beløb, som han havde betalt til Benedikt Aloysius Kampik. Denne ret afviste ved afgørelse af 21. september 2011 sagen på grund af manglende stedlig kompetence.
- 18 Rüdiger Hobohm iværksatte appel af den af Landgericht Stade (regional domstol i Stade) truffne afgørelse for Oberlandesgericht Celle (højere regional domstol i Celle), som stadfæstede førsteinstansens afgørelse ved afgørelse af 18. juli 2012. Appellinstansen fastslog, at artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 ikke fandt anvendelse, og at kompetencen derfor ikke tilkom retten på det sted, hvor Rüdiger Hobohms havde bopæl, idet den henviste til, at aftalen om forretningsførelse ikke direkte kunne føres tilbage til Benedikt Aloysius Kampiks ejendomsmæglervirksomhed »rettet mod« Tyskland som omhandlet i denne bestemmelse.
- 19 Rüdiger Hobohm iværksatte revisionsappel til prøvelse af appellinstansens afgørelse for den forelæggende ret. Denne fandt, at den af Benedikt Aloysius Kampik i Spanien udøvede ejendomsmæglervirksomhed var »rettet mod« Tyskland som omhandlet i den nævnte bestemmelse, idet der foreligger visse indicier i det foreliggende tilfælde, der vidner om en virksomhed »rettet mod« forbrugerens bopælsmedlemsstat, således som Domstolen lagde til grund i dom Pammer og Hotel Alpenhof (C-585/08 og C-144/09, EU:C:2010:740), herunder for det første den omstændighed, at Benedikt Aloysius Kampik udbød sine ydelser på internettet via et tysksproget websted registreret under topdomænet ».com«, for det andet at dette websted oplyste en kontakt-e-mailadresse på en server under topdomænet ».de«, for det tredje at Benedikt Aloysius Kampiks erhvervmæssige virksomheds administration kunne kontaktes via et telefonnummer i Berlin, og for det fjerde at Benedikt Aloysius Kampik med henblik på sin virksomhed gjorde brug af prospekter, der var affattet på tysk. Mægleraftalen opfylder dermed betingelserne for, at artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse, for så vidt som den blev indgået under udøvelse af Benedikt Aloysius Kampiks virksomhed »rettet mod« Rüdiger Hobohms bopælsmedlemsstat. Ifølge den forelæggende ret opfylder aftalen om forretningsførelse, som Rüdiger Hobohm støtter sine krav på, derimod ikke – isoleret betragtet – betingelserne for anvendelsen af denne bestemmelse, idet den ikke er omfattet af en sådan virksomhed.

- 20 Denne ret bemærker imidlertid, at der foreligger en afgørende materiel sammenhæng mellem Benedikt Aloysius Kampiks ejendomsmæglervirksomhed »rettet mod« Tyskland og indgåelsen af aftalen om forretningsførelse. Denne virksomhed førte således til, at ægteparret Hobohm i 2005 og 2006 indgik mægleraftalen og overdragelsesaftalen. Uden disse aftaler ville aftalen om forretningsførelse, som danner grundlag for Rüdiger Hobohms krav, og hvormed det tilsigtedes at løse problemerne med opfyldelsen af overdragelsesaftalen, ikke være blevet indgået. Selv om de forpligtelser, som påhvilede parterne i medfør af mægleraftalen, blev opfyldt, i og med at overdragelsesaftalen blev indgået, blev det økonomiske mål med mægleraftalen, som bestod i, at ægteparret Hobohm også faktisk kunne få rådighed over den lejlighed, som de erhvervede som et resultat af mæglervirksomheden, ikke opnået.
- 21 Bundesgerichtshof (forbundsdomstolen) har på denne baggrund besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan en forbruger i henhold til artikel 15, stk. 1, litra c), andet alternativ, sammenholdt med artikel 16, stk. 1, andet alternativ, i forordning nr. 44/2001 anlægge sag ved retten på det sted, hvor han har bopæl, mod en medkontrahent, der udøver erhvervsmæssig virksomhed i en anden af Den Europæiske Unions medlemsstater, når den aftale, der er genstand for sagen, ganske vist ikke direkte henhører under den del af medkontrahentens erhvervsmæssige virksomhed, der er rettet mod forbrugerens bopælsmedlemsstat, men aftalen imidlertid skal sikre, at det tilsigtede økonomiske resultat af en tidligere indgået og allerede afviklet aftale mellem parterne nås, og denne tidligere aftale var omfattet af anvendelsesområdet for de indledningsvis anførte bestemmelser?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 22 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001, for så vidt som denne bestemmelse vedrører aftaler, som er indgået inden for rammerne af erhvervsmæssig virksomhed, som en erhvervsdrivende »retter mod« forbrugerens bopælsmedlemsstat, sammenholdt med denne forordnings artikel 16, stk. 1, skal fortolkes således, at den kan finde anvendelse på en aftale indgået mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, der ikke som sådan er omfattet af området for den erhvervsmæssige virksomhed, som denne erhvervsdrivende »retter mod« forbrugerens bopælsmedlemsstat, men som har tilknytning til en tidligere indgået aftale mellem de samme parter inden for rammerne af en sådan virksomhed.
- 23 Indledningsvis bemærkes, at værneting i henhold til artikel 16, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 ved retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl, forudsætter, at betingelserne for at anvende denne forordnings artikel 15, stk. 1, er opfyldt.
- 24 I denne henseende har Domstolen fastslået, at artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse, når tre betingelser er opfyldt, nemlig for det første når den ene aftalepart er en forbruger, som må anses for at handle uden for rammerne af sin erhvervsmæssige virksomhed, for det andet når der faktisk er indgået en aftale mellem en sådan forbruger og en erhvervsdrivende, og for det tredje når en sådan aftale er omfattet af en af de tre kategorier, der fremgår af artikel 15, stk. 1, litra a)-c). Disse betingelser skal være opfyldt kumulativt, således at kompetencen ikke kan fastlægges i henhold til reglerne for sager om forbrugeraftaler, såfremt en af dem ikke er opfyldt (dom Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, præmis 23 og den heri nævnte retspraksis).
- 25 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at den i denne doms foregående præmis førstnævnte betingelse er opfyldt i det foreliggende tilfælde, idet ægteparret Hobohm ikke har handlet med et formål, der falder inden for rammerne af deres erhvervsmæssige virksomhed, men i egenskab af private endelige forbrugere (jf. i denne retning dom Vapenik, C-508/12, EU:C:2013:790, præmis 28).
- 26 Hvad den anden af disse betingelser angår er det ubestridt, at ægteparret Hobohm og Benedikt Aloysius Kampik faktisk indgik aftalen om forretningsførelse i 2008.

- 27 For så vidt angår den tredje betingelse fremgår det af ordlyden af artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001, at to elementer skal være til stede, for at den omhandlede aftale, under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, kan være omfattet af denne bestemmelse. Det kræves således dels, at den erhvervsdrivende udøver sin erhvervsmæssige virksomhed i forbrugerens bopælsmedlemsstat eller på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod denne medlemsstat eller mod flere stater inklusive denne medlemsstat, dels at den omhandlede aftale er omfattet af sådan virksomhed. Det skal i denne henseende præciseres, at den forelæggende rets spørgsmål fokuserer på det led i denne bestemmelse, der vedrører en aftale, som er indgået inden for rammerne af erhvervsmæssig virksomhed, som en erhvervsdrivende »retter mod« forbrugerens bopælsmedlemsstat.
- 28 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at skønt mægleraftalen under de i hovedsagen foreliggende omstændigheder var omfattet af Benedikt Aloysius Kampiks ejendomsmæglervirksomhed »rettet mod« Tyskland, var dette ikke tilfældet for så vidt angår aftalen om forretningsførelse isoleret betragtet. Den forelæggende ret finder imidlertid, at der er en tilknytning mellem mægleraftalen og aftalen om forretningsførelse som følge af, at de forfølger det samme økonomiske mål, der begrundes, at aftalen om forretningsførelse i lighed med mægleraftalen ikke desto mindre henhører under anvendelsesområdet for artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001.
- 29 Det skal derfor under hensyn til artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 og de mål, som forfølges med denne forordning, undersøges, om den omstændighed, at der foreligger en tilknytning mellem aftaler som de i hovedsagen omhandlede, giver grundlag for at anse aftalen om forretningsførelse for at være omfattet af Benedikt Aloysius Kampiks virksomhed »rettet mod« Tyskland, og i bekræftende fald hvilken karakter en sådan tilknytning skal have.
- 30 Som det fremgår af 11., 13. og 15. betragtning til forordning nr. 44/2001, omfatter disse mål bl.a. forudsigelige kompetenceregler, forbrugerbeskyttelse og målet om at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt med henblik på at undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater.
- 31 Hvad angår forbrugerbeskyttelse fremgår det af Domstolens praksis vedrørende den særlige ordning, der er indført ved Bruxelleskonventionens bestemmelser, og som kan overføres på de tilsvarende bestemmelser i forordning nr. 44/2001, at denne ordning har til formål at sikre en passende beskyttelse af forbrugeren som den part i aftalen, der må antages at være økonomisk set svagere og retligt set mindre erfaren end den erhvervsdrivende medkontrahent (jf. i denne retning domme *Česká spořitelna*, C-419/11, EU:C:2013:165, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis, og *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).
- 32 Der skal imidlertid tillige henvises til, at artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 udgør en undtagelse fra såvel hovedreglen om kompetence, der fremgår af denne forordnings artikel 2, stk. 1, hvorefter kompetencen tillægges retterne i den medlemsstat, på hvis område sagsøgte har bopæl, som den specielle kompetenceregulering i sager om kontraktforhold, der fremgår af samme forordnings artikel 5, nr. 1), hvorefter den kompetente ret er retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes. Denne bestemmelse må derfor nødvendigvis undergives en streng fortolkning (dom *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, præmis 28 og den heri nævnte retspraksis). Det fremgår desuden af Domstolens praksis, at selv om artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 tilsigter at beskytte forbrugerne, medfører dette dog ikke, at denne beskyttelse er absolut (jf. dom *Mühlleitner*, C-190/11, EU:C:2012:542, præmis 33).
- 33 I lyset af de mål, som der er henvist til i denne doms præmis 30, og henset til, at værneting i henhold til artikel 16, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 ved retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl, har karakter af en undtagelse, skal denne forordnings artikel 15, stk. 1, litra c), anses for at kunne finde anvendelse på en aftale som den i hovedsagen omhandlede aftale om forretningsførelse, for så vidt som denne aftale har en nær tilknytning til en aftale som mægleraftalen.

- 34 Hvad angår prøvelsen af, om de elementer, som kendetegner en sådan nær tilknytning, er til stede, fremgår det i det foreliggende tilfælde af forelæggelsesafgørelsen, at det økonomiske mål med mægleraftalen, nemlig ægteparret Hobohms faktiske rådighed over den lejlighed, som de erhvervede gennem Benedikt Aloysius Kampiks ejendomsmæglervirksomhed »rettet mod« deres bopælsmedlemsstat, ikke kunne opnås efter bygherrens insolvens. Det var netop for at afhjælpe denne situation med manglende opnåelse af det forfulgte økonomiske mål og med henblik på, at ægteparret Hobohm som forbrugere ville modtage den ydelse, som denne virksomhed tog sigte på, at den erhvervsdrivende, Benedikt Aloysius Kampik, foreslog ægteparret at indgå aftalen om forretningsførelse. Formålet med aftalen om forretningsførelse bestod altså i at opnå det konkrete økonomiske mål, som forfulgtes med mægleraftalen.
- 35 Heraf følger, at aftalen om forretningsførelse, selv om den ikke som sådan er omfattet af området for den erhvervsmæssige virksomhed, som den erhvervsdrivende »retter mod« forbrugerens bopælsmedlemsstat, ikke desto mindre er blevet indgået i direkte forlængelse af denne virksomhed, og at den supplerer mægleraftalen, for så vidt som den tager sigte på, at det økonomiske mål, som forfulgtes med denne sidstnævnte aftale, bliver opnået.
- 36 Selv om mægleraftalen og aftalen om forretningsførelse ganske vist ikke i retlig henseende er indbyrdes afhængige, skal det derfor fastslås, at der foreligger en økonomisk sammenhæng mellem disse to aftaler. Denne sammenhæng består i opnåelsen af det økonomiske mål med mægleraftalen, nemlig den faktiske rådighed over den lejlighed, hvis færdiggørelse var blevet bragt i fare som følge af bygherrens insolvens. Uden de arbejder med henblik på at gøre lejligheden indflytningsklar, som parterne havde aftalt i medfør af aftalen om forretningsførelse, ville denne faktiske rådighed ikke være mulig.
- 37 I forbindelse med, at den nationale ret inden for rammerne af den samlede bedømmelse af de omstændigheder, hvorunder aftalen om forretningsførelse blev indgået, foretager en prøvelse af, om der foreligger en nær tilknytning mellem mægleraftalen og den nævnte aftale om forretningsførelse, skal den tage hensyn til de elementer, der kendetegner denne tilknytning, herunder den retlige eller faktiske identitet mellem parterne i disse to aftaler, identiteten af det økonomiske mål med disse aftaler vedrørende den samme konkrete genstand og komplementariteten af aftalen om forretningsførelse i forhold til mægleraftalen, for så vidt som den tager sigte på at gøre det muligt at opnå det økonomiske mål med denne sidstnævnte aftale.
- 38 Disse elementer skal tages i betragtning af den nationale ret ved afgørelsen af, om artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse på aftalen om forretningsførelse (jf. analogt dom Emrek, C-218/12, EU:C:2013:666, præmis 31).
- 39 Det bemærkes herudover, for så vidt angår den sikring af forudsigeligheden af kompetencereglerne, som er udtrykt i 11. betragtning til forordning nr. 44/2001, at under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende har retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl, kompetence til at træffe afgørelse i en tvist vedrørende en mægleraftale, der henhører under den erhvervsdrivendes virksomhed »rettet mod« denne forbrugers bopælsmedlemsstat. Hvis den erhvervsdrivende herefter foreslår at indgå og i givet fald indgår en aftale med den samme forbruger, hvormed det tilsigtes at opnå hovedmålet med den førstnævnte aftale, må denne erhvervsdrivende rimeligvis forvente, at de to aftaler undergives de samme kompetenceregler.
- 40 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001, for så vidt som denne bestemmelse vedrører aftaler, som er indgået inden for rammerne af erhvervsmæssig virksomhed, som en erhvervsdrivende »retter mod« forbrugerens bopælsmedlemsstat, sammenholdt med denne forordnings artikel 16, stk. 1, skal fortolkes således, at den kan finde anvendelse på en aftale indgået mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, der ikke som sådan er omfattet af området for den erhvervsmæssige virksomhed, som denne erhvervsdrivende »retter mod« forbrugerens bopælsmedlemsstat, men som har nær tilknytning til en

tidligere indgået aftale mellem de samme parter inden for rammerne af en sådan virksomhed. Det tilkommer den nationale ret at efterprøve, om de elementer, der kendetegner denne tilknytning, herunder den retlige eller faktiske identitet mellem parterne i disse to aftaler, identiteten af det økonomiske mål med disse aftaler vedrørende den samme konkrete genstand og komplementariteten af den anden aftale i forhold til den første aftale, for så vidt som den tager sigte på at gøre det muligt at opnå det økonomiske mål med denne sidstnævnte aftale, er til stede.

Sagens omkostninger

- ⁴¹ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 15, stk. 1, litra c), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal, for så vidt som denne bestemmelse vedrører aftaler, som er indgået inden for rammerne af erhvervmæssig virksomhed, som en erhvervsdrivende »retter mod« forbrugerens bopælsmedlemsstat, sammenholdt med denne forordnings artikel 16, stk. 1, fortolkes således, at den kan finde anvendelse på en aftale indgået mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, der ikke som sådan er omfattet af området for den erhvervmæssige virksomhed, som denne erhvervsdrivende »retter mod« forbrugerens bopælsmedlemsstat, men som har nær tilknytning til en tidligere indgået aftale mellem de samme parter inden for rammerne af en sådan virksomhed. Det tilkommer den nationale ret at efterprøve, om de elementer, der kendetegner denne tilknytning, herunder den retlige eller faktiske identitet mellem parterne i disse to aftaler, identiteten af det økonomiske mål med disse aftaler vedrørende den samme konkrete genstand og komplementariteten af den anden aftale i forhold til den første aftale, for så vidt som den tager sigte på at gøre det muligt at opnå det økonomiske mål med denne sidstnævnte aftale, er til stede.

Underskrifter